

กระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

Budget process of Bangkok Metropolitan Administration :

A case study of Samphanthawong District Office.

ปิยะนิจ พุทธจักร์

Piyanij Putthajakr

6614830083@ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณ แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณ รวมถึงข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารด้านงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์เป็นไปตามกระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1. การวางแผนงบประมาณ 2. การจัดทำงบประมาณ 3. การอนุมัติงบประมาณ 4. การบริหารงบประมาณ และ 5. การติดตามประเมินผลงบประมาณ โดยดำเนินการตามกระบวนการงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานด้านงบประมาณสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ คือ 1. ปัญหาในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง 2. ปัญหาการขาดบุคลากร 3. ปัญหาการวางแผนงบประมาณไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง 4. ปัญหาการดำเนินการและจัดเตรียมเอกสารในขั้นตอนจัดทำงบประมาณ

คำสำคัญ: การบริหารงบประมาณ; สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร; สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

Keywords: Budget management; Bangkok Budget Office; Samphanthawong District Office

บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง แนวทางการบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร, 2568) และเป็นเมืองเศรษฐกิจหลักของประเทศไทยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศร้อยละ 25 มาจากกรุงเทพมหานคร โดยรายได้หลักของกรุงเทพมหานครเป็นรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งมาจากธุรกิจค้าปลีกและค้าส่งมากที่สุดร้อยละ 24.31 รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมโรงงานร้อยละ 21.23 อุตสาหกรรมขนส่งและอุตสาหกรรมสื่อสารร้อยละ 13.89 โรงแรมและภัตตาคารร้อยละ 9.04 นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังเป็นอีกเมืองหนึ่งที่กลุ่มทุนข้ามชาติต้องการเข้ามาทำธุรกิจอย่างต่อเนื่อง จากการที่กรุงเทพมหานครเป็นเมืองเศรษฐกิจหลักของประเทศไทยการบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานคร จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ (สายชล เพชรตระหง่าน, 2554, หน้า 12) ซึ่งงบประมาณในมุมมองที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านของเครื่องมือตามกฎหมายจะมีผลต่อฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารโดยตรง กรุงเทพมหานครได้บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 1) เป็นเครื่องมือของฝ่ายนิติบัญญัติในการถ่วงดุลการใช้อำนาจโดยควบคุมการบริหารงานบริหารงานต่าง ๆ ของฝ่ายบริหาร เช่น กรณีของกรุงเทพมหานครสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชนสามารถควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานของคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครว่าเป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่เป็นการจัดบริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยตรง ไม่มุ่งที่ปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มผลประโยชน์เพียงบางกลุ่มเท่านั้น 2) เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเพราะงบประมาณเป็นเครื่องมือแนวนโยบายของคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ตามที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนากับประชาชนก่อนที่จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้เข้ามาบริหารจัดการกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและแนวทางการพัฒนาขององค์กร 3) เป็นเครื่องเชื่อมความสัมพันธ์ของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติให้ดีขึ้น กล่าวคือ นอกจากจะใช้เครื่องมือในการกำหนดแนวทางการจัดการของทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในการถ่วงดุลการใช้อำนาจของแต่ละฝ่ายแล้ว แต่จากการพิจารณารายงานผลการปฏิบัติการใช้จ่ายงบประมาณร่วมกันพิจารณารายงานการใช้จ่ายเงินของฝ่ายบริหารสำหรับบริหารจัดการกรุงเทพมหานครทำให้มีการเสนอและแสดงแนวคิดร่วมกันในการกำหนดมาตรฐานด้านการเงินการคลัง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากรุงเทพมหานคร ดังนั้นงบประมาณ จึงเป็นสื่อกลางที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันของทั้งสองฝ่าย

กรุงเทพมหานครมีสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครมีภารกิจงานในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรุงเทพมหานคร จัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณของกรุงเทพมหานคร จัดทำแนวทางการบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานครและติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครจะเวียนแจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณรายจ่ายของแต่ละปีงบประมาณให้หน่วยรับงบประมาณเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณให้สามารถบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณนั้นหลายหน่วยงานสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมายแต่ยังมีหน่วยงานบางส่วนที่ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมายตามที่กำหนด ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยภายในของแต่ละหน่วยงานหรือปัจจัยภายนอกอันส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์, 2546) เป็นหนึ่งในห้าสิบเขตของกรุงเทพมหานครเป็นเขตที่มีขนาดพื้นที่เล็กและมีจำนวนประชากรน้อยที่สุด สภาพพื้นที่ประกอบไปด้วยแหล่งการค้าหนาแน่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม สภาพทางเศรษฐกิจในเขตสัมพันธวงศ์มีย่านการค้าที่สำคัญหลายแห่ง ซึ่งเป็นย่านการค้าที่เคยรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น ย่านธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของคนในชุมชนและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วย เช่น การจัดงานเทศกาลตรุษจีน การจัดงานเทศกาลกินเจ การจัดงานเทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์

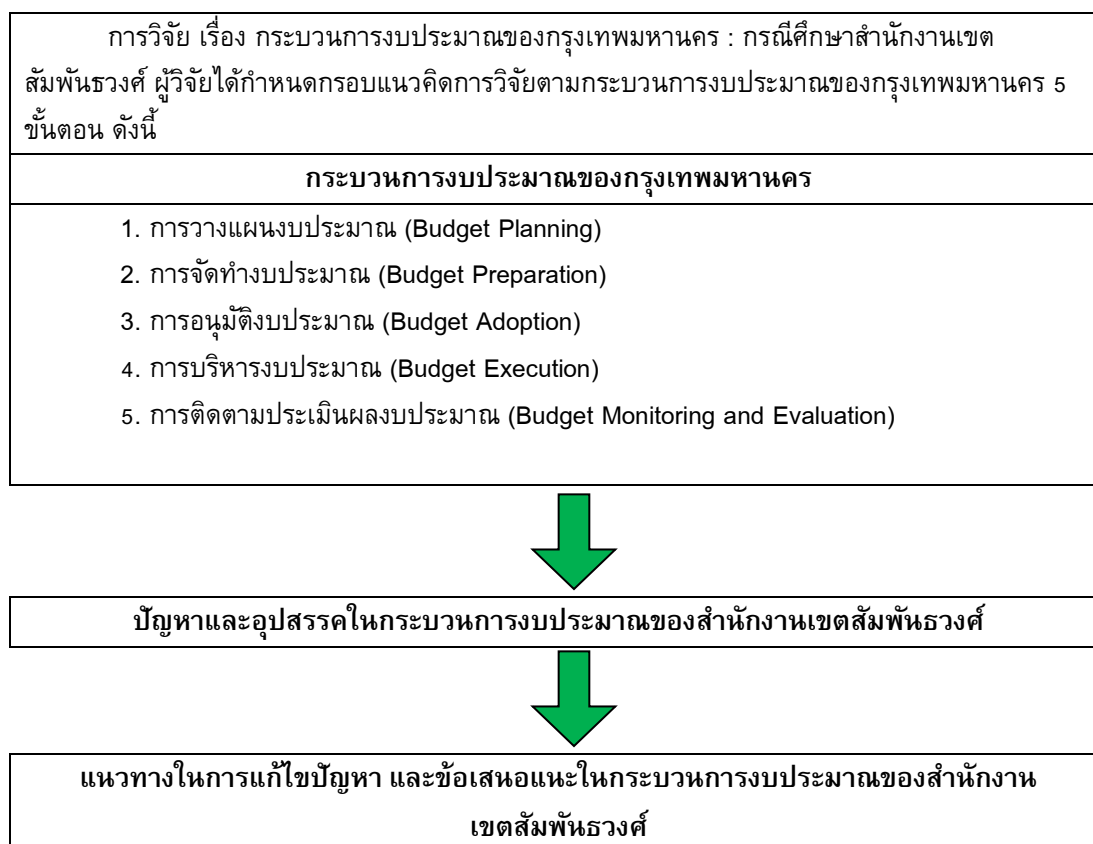
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร โดยศึกษากระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีขนาดเล็กแต่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นการบริหารงบประมาณเพื่อตอบสนองความต้องการ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจที่มาลงทุนในพื้นที่ให้เป็นไปตามกระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานครถือเป็นสิ่งที่สำคัญ ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงมีความสนใจศึกษากระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งการวิจัยจะช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการงบประมาณ ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ รวมถึงการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการงบประมาณได้เสนอแนะแนวทางในกระบวนการงบประมาณ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร อันจะส่งผลประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณของสำนักงาน

เขตสัมพันธวงศ์

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการวิจัยดังนี้ 1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารแนวคิดทางวิชาการ บทความ สื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่งและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ด้วยการกำหนดประเด็นหลักของผู้วิจัยไว้ล่วงหน้า โดยการสร้างแนวการสัมภาษณ์ขึ้น จำนวน 1 ฉบับ เพื่อสัมภาษณ์กับบุคลากรของหน่วยงานซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น แล้วนำมาหาข้อสรุปอย่างมีระบบ มีเหตุและผลอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ได้ที่ใช้คำถามแบบเดียวกัน (สุภางค์ จันทวานิช , 2563 อ้างถึงใน ปพนวิช เข้มพิลา, 2567, หน้า 55) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะมีการแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า โดยก่อนการสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจัดบันทึกก่อนการสนทนาทุกครั้ง

ผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่ากระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนงบประมาณเป็นกระบวนการที่ทุกส่วนราชการต้องศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เช่น นโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของส่วนราชการ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร แผนปฏิรูปราชการกรุงเทพมหานครประจำปี แผนปฏิรูปราชการประจำปีของสำนักงานเขต นโยบายผู้บริหารกรุงเทพมหานคร แนวโน้มของเศรษฐกิจ ความต้องการของประชาชนและปัจจัยอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของปีถัดไป เมื่อทุกส่วนราชการจัดทำข้อมูลแผนการใช้จ่ายงบประมาณเรียบร้อยแล้ว ฝ่ายการคลังจะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากทุกส่วนราชการเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนงบประมาณในภาพรวมของสำนักงานเขตฯ ซึ่งผู้บริหารเขตฯ จะร่วมกันพิจารณาข้อมูลแผนการใช้จ่ายงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญของงบประมาณเพื่อจัดทำคำขอของงบประมาณในขั้นตอนต่อไป

2. การจัดทำงบประมาณ สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครจะส่งหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและปฏิทินการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ฝ่ายการคลังเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของทุกส่วนราชการ เมื่อทุกส่วนราชการรับหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว จะดำเนินการจัดทำคำขอของงบประมาณพร้อมทั้งจัดเตรียมข้อมูลเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณ ซึ่งเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณจะมีความเหมือนและแตกต่างกันไปตามประเภทรายการของงบประมาณที่ขอ เช่น รายการค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างจะต้อง มีการสำรวจ ออกแบบ และประเมินราคาเพื่อประกอบคำขอของงบประมาณ หลังจากทุกส่วนราชการจัดทำคำขอของงบประมาณและเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณเรียบร้อยแล้ว จะส่งเอกสารให้ฝ่ายการคลังเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อมูลเข้าที่ประชุมผู้บริหารเขตฯ เพื่อขอความเห็นชอบร่วมกัน หลังจากการประชุมพิจารณาผ่านความเห็นชอบแล้ว ทุกส่วนราชการจะดำเนินการบันทึกคำขอของงบประมาณลงในระบบสารสนเทศการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร (BMA PBIS : Performance-based Budgeting Information System) หรือระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานครและฝ่ายการคลังจะรวบรวมเอกสารตามประกอบคำขอของงบประมาณส่งให้สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครเพื่อเสนอสภากรุงเทพมหานครในลำดับต่อไป

3. การอนุมัติงบประมาณเมื่อฝ่ายการคลังจัดส่งคำขอของงบประมาณพร้อมกับเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณให้สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครเรียบร้อยแล้ว ทุกส่วนราชการจะจัดเตรียมเอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาและชี้แจงในชั้นกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สำหรับส่วนราชการที่มีการขอของงบประมาณรายการค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างจะมีคณะกรรมการจากสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครออกตรวจพื้นที่เพื่อตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณของรายการค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างและตรวจสอบสภาพแวดล้อมของสถานที่ที่ขอของงบประมาณในการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาอนุมัติในเบื้องต้นก่อนการพิจารณาชี้แจงในชั้นของคณะกรรมการวิสามัญเมื่อสภากรุงเทพมหานครพิจารณาอนุมัติงบประมาณแล้ว จะส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อนำส่งประกาศราชกิจจานุเบกษาประกาศเป็นกฎหมายต่อไป

4. การบริหารงบประมาณ เป็นกระบวนการหลังจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกาศเป็นกฎหมายบังคับใช้แล้ว ทุกส่วนราชการจะดำเนินการตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ระบุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งประกอบด้วยแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามแบบสม. 1 และสม. 2 เป็นต้น ซึ่งเป็นแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงสิ้นปีงบประมาณตามที่หน่วยงานได้จัดทำในเอกสารประกอบการของงบประมาณ ซึ่งการดำเนินงานในกระบวนการบริหารงบประมาณประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง การขออนุมัติเงินประจำงวด การขอจัดสรรงบกลาง การขอโอน การขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดงบประมาณ รวมถึงการขอถอนเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือปี แบบมีหนี้ผูกพัน และการขอถอนเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือปีแบบไม่มีหนี้ผูกพัน โดยในกระบวนการการขออนุมัติเงินประจำงวด การขอจัดสรรงบกลาง การขอโอน การขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดงบประมาณ รวมถึงการขอถอนเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือปี แบบมีหนี้ผูกพันและการขอถอนเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือปีแบบไม่มีหนี้ผูกพัน ส่วนราชการจะส่งข้อมูลและเอกสารให้ฝ่ายการคลังเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร สำนักการคลัง เป็นต้น

5. การติดตามประเมินผลงบประมาณเป็นกระบวนการควบคุมการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งการติดตามประเมินผลงบประมาณจะมีการดำเนินการในหลายส่วน ส่วนของผู้บริหารกรุงเทพมหานครในการประชุมผู้บริหารกรุงเทพมหานครซึ่งจัดทุกเดือนจะมีการติดตามความคืบหน้าและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งรายงานปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ นอกจากผู้บริหารกรุงเทพมหานครแล้ว ผู้บริหารเขตสัมพันธวงศ์ได้มีการประชุมติดตามการใช้จ่ายงบประมาณทุกสัปดาห์เพื่อติดตามความคืบหน้าการใช้จ่ายงบประมาณและรับฟังปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และทุกสิ้นเดือนและสิ้นไตรมาสฝ่ายการคลังจะรวบรวมข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณจากส่วนราชการต่าง ๆ ภายในสำนักงานเขตฯ ส่งให้สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครทุกสิ้นเดือนและทุกสิ้นไตรมาส

ประเด็นที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

พบว่าปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ สรุปตามกระบวนการดำเนินงานได้ดังนี้

1. การวางแผนงบประมาณในกระบวนการวางแผนงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์พบปัญหาดังนี้

1.1 ปัญหาที่เกิดจากการวางแผนงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง เนื่องจากการวางแผนงบประมาณเป็นการวางแผนของปีงบประมาณถัดไป ซึ่งบางส่วนราชการมีเจ้าหน้าที่จำนวนมากมีการโยกย้าย เพิ่ม ลดอัตราของบุคลากรทำให้เมื่อใช้งบประมาณจริงบางรายการไม่เพียงพอ

1.2 ปัญหาด้านสภาพพื้นที่ของเขตสัมพันธวงศ์ซึ่งเป็นเขตชั้นในเป็นแหล่งธุรกิจ และแหล่งท่องเที่ยว มีผู้ใช้บริการในพื้นที่หนาแน่นการของงบประมาณปรับปรุงพื้นที่ภายในพื้นที่เขตส่งผลกระทบต่อการจราจร ทำให้ผู้รับเหมาไม่ยอมมารับงานในพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อการวางแผน

1.3 ปัญหาขั้นตอนในการดำเนินการวางแผนงบประมาณซึ่งมีความซับซ้อน การจัดเตรียมข้อมูลค่อนข้างมากต้องคำนึงถึงระเบียบที่เกี่ยวข้องและใช้ข้อมูลประกอบจากหลายส่วน

2. การจัดทำงบประมาณเนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอนมีเอกสารและข้อมูลประกอบจำนวนมากและมีระยะเวลาดำเนินการจำกัดทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคดังนี้

2.1 ปัญหาการจัดเตรียมข้อมูลและเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณ ซึ่งมีรายละเอียดประกอบค่อนข้างมาก แต่มีระยะเวลาในการดำเนินงานจำกัดทำให้เกิดความเร่งรีบทำให้เอกสารไม่มีประสิทธิภาพ และไม่มีคุณสมบัติเรียบร้อยเท่าที่ควร

2.2 ปัญหาการลงข้อมูลคำขอของงบประมาณในระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนที่ละเอียดและซับซ้อนและเจ้าหน้าที่ลงระบบยังขาดความชำนาญทำให้เกิดความล่าช้า

2.3 ปัญหาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณไม่เพียงพอเนื่องจากเกิดการโยกย้ายตำแหน่งบ่อยครั้ง แล้วไม่มีบุคลากรมาทดแทนทำให้ขาดบุคลากรในการจัดทำคำขอของงบประมาณ ข้าราชการบรรจุใหม่ยังขาดความรู้และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า

3. การอนุมัติงบประมาณเป็นขั้นตอนที่หน่วยงานต้องจัดเตรียมข้อมูล และเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณซึ่งมีเอกสารประกอบค่อนข้างมากและบางรายการต้องขอเอกสารประกอบจากหน่วยงานภายนอกทำให้เกิดความล่าช้า แต่ระยะเวลาในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมชี้แจงต่อสภากรุงเทพมหานครมีระยะเวลาจำกัด

4. การบริหารงบประมาณ ในกระบวนการบริหารงบประมาณพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

4.1 ปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์มีขั้นตอนในการดำเนินการหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาดำเนินการหลายวัน เมื่อประกาศประกวดราคาแล้วไม่มีผู้มายื่นเสนอหรือมีการอุทธรณ์ระหว่างกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างจะต้องดำเนินการยกเลิกการดำเนินการในครั้งแรกและเริ่มดำเนินการใหม่ทำให้การดำเนินงานและการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

4.2 ปัญหาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่ครบตามกรอบอัตรากำลังมีอัตราว่างหลายตำแหน่งและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบางคนยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเนื่องจากเป็นข้าราชการบรรจุใหม่

4.3 ปัญหาการวางแผนงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงทำให้งบประมาณบางรายการไม่เพียงพอ ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด เช่น งบประมาณค่าล่วงเวลาไม่เพียงพอเนื่องจากเขตสัมพันธวงศ์เป็นย่านธุรกิจการค้า แหล่งท่องเที่ยวมีประชาชนมาใช้บริการในพื้นที่ในช่วงเวลาปกติและช่วงที่มีการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ค่อนข้างหนาแน่นและต่อเนื่องการจัดการด้านความสะอาดและจัดเก็บมูลฝอยจึงต้องใช้เจ้าหน้าที่หลายอัตรา

4.4 ปัญหาด้านราคามาตรฐานของครุภัณฑ์ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ร่วมกันทุกส่วนราชการบางรายการไม่มีการปรับเกณฑ์ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและราคาในท้องตลาดทำให้ได้สินค้า ที่ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร หรือล้าสมัยใช้ประโยชน์ได้ไม่คุ้มค่า

5. การติดตามประเมินผลงบประมาณเกิดปัญหาและอุปสรรคดังนี้

5.1 ปัญหากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งมีขั้นตอนหลายขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนใช้เวลาหลายวัน เมื่อประกาศประกวดราคาแล้วไม่มีผู้มายื่นเสนอราคาเนื่องจากสภาพพื้นที่ของเขตสัมพันธวงศ์มีผู้ค้าขายเป็นจำนวนมากและการจราจรในพื้นที่มีความหนาแน่นทำให้ผู้รับจ้างไม่มายื่นเสนอ จึงต้องยกเลิกการประกาศประกวดราคาในครั้งแรกและต้องเริ่มดำเนินการใหม่ ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด

5.2 ปัญหาการวางแผนงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานทำให้งบประมาณบางรายการไม่เพียงพอ

ประเด็นที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

พบว่าสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณดังนี้

แนวทางในการแก้ไขปัญหาในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการงบประมาณ

1. กระบวนการวางแผนงบประมาณมีแนวทางในการแก้ปัญหาดังนี้

1.1 ปัญหาที่เกิดจากการวางแผนงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ มีแนวทางแก้ไขโดยถ้าเป็นหมวดรายจ่ายที่สามารถถัวจ่ายงบประมาณได้ ให้ถัวจ่ายงบประมาณจากรายการอื่น ๆ ที่มีงบประมาณเหลือหรือรายการงบประมาณใดที่สามารถปรับแผนการดำเนินงานได้ก็ให้ดำเนินการปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณ หากรายการงบประมาณใดที่ไม่สามารถปรับแผนการดำเนินงานได้ให้ดำเนินการจัดทำเรื่องเสนอขออนุมัติจัดสรรงบกลาง

1.2 ปัญหาที่เกิดจากสภาพพื้นที่ของเขตสัมพันธวงศ์มีแนวทางการแก้ไขโดยในขั้นตอนการวางแผนงบประมาณจะต้องวางแผนระยะเวลาในการดำเนินการตามสัญญาจ้าง และกำหนดราคากลางการดำเนินงานให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ของเขตชั้นใน

2. กระบวนการจัดทำงบประมาณมีแนวทางในการแก้ปัญหาดังนี้

2.1 ปัญหาที่เกิดจากการจัดเตรียมข้อมูลและเอกสารประกอบคำของบประมาณมีแนวทางการแก้ปัญหาโดยก่อนดำเนินการจัดทำงบประมาณควรมีการประชุมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณเพื่อชี้แจงแนวทางในการจัดทำงบประมาณเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันจำทำให้สามารถลดเวลาในการทำงานและลดความผิดพลาดจากการทำงานได้

2.2 ปัญหาที่เกิดจากการลงข้อมูลคำของบประมาณในระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานครมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการสอบถามแนวทางและขั้นตอนการลงข้อมูลในระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานครจากเจ้าหน้าที่ระบบสารสนเทศของสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครโดยตรงหรืออาจสอบถามจากบุคลากรจากส่วนราชการอื่นภายในสำนักงานเขตฯ ที่มีความรู้และประสบการณ์

2.3 ปัญหาที่เกิดจากบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณไม่เพียงพอและขาดความรู้ประสบการณ์ในการทำงาน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการจ้างบุคลากรจากภายนอกและเจ้าหน้าที่ที่ขาดความรู้และประสบการณ์ควรศึกษาแนวทางและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องหรือสอบถามคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน

3. กระบวนการอนุมัติงบประมาณ มีแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการจัดเตรียมข้อมูลและเอกสารประกอบคำของบประมาณโดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณและเจ้าหน้าที่ส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันขั้นตอนการจัดเตรียมข้อมูลประกอบคำของบประมาณควรมีการวางแผนการจัดเตรียมข้อมูลร่วมกันให้รอบคอบก่อนดำเนินการ เช่น การศึกษาจากข้อมูลของปีที่ผ่านมาเป็นต้น และเอกสารที่ต้องขอจากหน่วยงานภายนอกต้องมีการติดตามเร่งรัดเพื่อให้ได้เอกสารภายในกำหนด

4. กระบวนการบริหารงบประมาณมีแนวทางในการแก้ปัญหาดังนี้

4.1 ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีขั้นตอนหลายขั้นตอนและไม่มีผู้ยื่นเสนอราคาซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่หน่วยงานควบคุมได้ยาก และปัญหาราคามาตรฐานครุภัณฑ์มีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเมื่อประกาศประกวดราคาแล้วไม่มีผู้ยื่นเสนอราคาให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบการยกเลิกการประกาศประกวดราคาครั้งแรกในทันทีและเดิมดำเนินการใหม่เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า ปัญหาความมาตรฐานครุภัณฑ์เจ้าหน้าที่

ควรพิจารณาและหาข้อมูลร้านค้า ผู้ประกอบการจากหลาย ๆ แหล่งข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบราคาและคุณภาพสินค้าเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ คุ่มราคา

4.2 ปัญหาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณไม่เพียงพอและขาดความรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการจ้างบุคลากรจากภายนอก หรือแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการสรรหาบุคลากรเพื่อเร่งรัดการจัดสรรเจ้าหน้าที่ทดแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือเพิ่มกรอบอัตรากำลังในการปฏิบัติงาน สำหรับเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ประสบการณ์ในการจัดซื้อจัดจ้างควรให้เจ้าหน้าที่เข้าจัดอบรมความรู้ด้านการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

4.3 ปัญหาการวางแผนงบประมาณไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยหากเป็นรายการที่สามารถถ่วงงบประมาณจากรายการอื่นได้ให้ดำเนินการถ่วงจ่ายจากรายการที่มีงบประมาณคงเหลือ หากเป็นรายการที่สามารถปรับแผนการดำเนินงานได้ให้ปรับแผนการดำเนินงานและถ้าไม่สามารถถ่วงงบประมาณหรือปรับแผนงานได้ให้ทำเรื่องขออนุมัติจัดสรรงบกลาง

5. กระบวนการติดตามประเมินผล มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

5.1 ปัญหาจากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีหลายขั้นตอน มีระยะเวลาดำเนินการหลายวัน และเกิดปัญหาไม่มีผู้ยื่นเสนอราคามีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเมื่อดำเนินการประกาศประกวดราคาในครั้งแรกเกิดปัญหา เช่น ไม่มีผู้ยื่นเสนอราคาหรือมีผู้ยื่นเสนอราคาเพียงรายเดียวให้เจ้าหน้าที่เร่งดำเนินการยกเลิกการประกาศประกวดราคาและรีบดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ในทันที เพื่อให้สามารถดำเนินการก่อสร้างและเบิกจ่ายงบประมาณได้ภายในงบประมาณ หากได้ตัวผู้รับจ้างแล้วต้องประสานขอความร่วมมือกับผู้ค้าและประชาชนที่เข้ามาใช้บริการและท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อให้ผู้รับจ้างสามารถทำงานได้สะดวกขึ้น

5.2 ปัญหาการวางแผนงบประมาณไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานทำให้งบประมาณไม่เพียงพอมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยหากเป็นรายการในบางหมวดรายจ่ายที่สามารถถ่วงงบประมาณจากรายการอื่นได้ให้ดำเนินการถ่วงจ่ายจากรายการที่มีงบประมาณคงเหลือ หากเป็นรายการในหมวดรายจ่ายที่ไม่สามารถถ่วงจ่ายงบประมาณได้ แต่สามารถปรับแผนการดำเนินงานได้ให้ปรับแผนการดำเนินงานและถ้าไม่สามารถถ่วงจ่ายงบประมาณหรือปรับแผนงานได้ให้ทำเรื่องขออนุมัติจัดสรรงบกลาง

ข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

สามารถสรุปข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณได้ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณเนื่องจากกระบวนการด้านงบประมาณมีขั้นตอนในการดำเนินการหลายขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนต้องอาศัยความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านนโยบายระเบียบ กฎหมาย เป็นต้น ผู้ปฏิบัติงานควรที่จะอบรมหรือศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้ใช้เวลาในการทำงานน้อยลงและงานมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และการวางแผนงบประมาณ เนื่องจากการวางแผนงบประมาณต้องมีหลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติงาน เช่น หลักเกณฑ์การคำนวณค่าล่วงเวลา หลักเกณฑ์ราคากลางครุภัณฑ์ ซึ่งหลักเกณฑ์บางหลักเกณฑ์มีข้อจำกัดและไม่เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริงเท่าที่ควร ทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนงบประมาณทำให้บางครั้งงบประมาณไม่เพียงพอ หรือทำให้ได้สินค้าที่ไม่มีคุณภาพหรือให้งานได้ไม่คุ้มค่างบประมาณ ควรมีการปรับปรุงหรือแก้ไขหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม

3) ข้อเสนอแนะต่อการบริหารงบประมาณในภาพรวมหากหน่วยงานสามารถมองภาพรวมของการบริหารด้านงบประมาณได้อย่างรอบด้านแล้ว จะทำให้การวางแผนและการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคจะทำให้สามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้การวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานให้รัดกุม ติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอหากเกิดปัญหาอุปสรรคจะทำให้สามารถเร่งดำเนินการแก้ไขโดยทันที

อภิปรายผล

1. กระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

จากการวิจัยเรื่อง กระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ได้นำแนวคิดของสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครมาเป็นกรอบในการวิจัย คณะทำงานปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร (2564, หน้า 3) ซึ่งได้อธิบายว่ากระบวนการวิธีการงบประมาณเป็นกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนเกี่ยวกับการกำหนดแผนความต้องการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี เริ่มตั้งแต่การทบทวนผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ผ่านมา การจัดทำกรอบวงเงิน การเสนอของบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ ไปจนถึงขั้นที่แถลงรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีต่อสภากรุงเทพมหานคร เพื่อเสนอสภาฯ พิจารณานุมัติและตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ประกาศเป็นกฎหมายใช้เป็นกรอบในการบริหารและติดตามประเมินผลงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวิธีการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนงบประมาณ (Budget Planning) 2) การจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation) 3) การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption) 4) การบริหารงบประมาณ (Budget Execution) และ 5) การติดตามประเมินผลงบประมาณ (Budget Monitoring and Evaluation) ซึ่งมีประเด็นในการอภิปรายผลได้ดังนี้

ขั้นตอน 1 การวางแผนงบประมาณ (Budget Planning) สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์วางแผนงบประมาณตามนโยบายรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร แผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานครประจำปี นโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และแผนปฏิบัติการประจำปีภารกิจหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ ความต้องการของประชาชนที่มารับบริการภายในเขตพื้นที่ และบุคลากรภายในสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์รวมถึงแนวโน้มเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกันแนวคิดของ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย (คู่มือการจัดการความรู้กองแผนงาน, 2558, หน้า 3) ที่กล่าวถึงการวางแผนงบประมาณว่าจะให้ความสำคัญกับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของรัฐบาล แผนปฏิบัติการของหน่วยงาน ศักยภาพของหน่วยงานและสภาพเศรษฐกิจ

ขั้นตอน 2 การจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation) สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์จัดทำคำของบประมาณและจัดเตรียมเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณ บันทึกคำขอของงบประมาณในระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานครและส่งข้อมูลคำขอของงบประมาณและเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณให้สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครเพื่อประกอบการพิจารณาคำขอของงบประมาณ ในเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกันแนวคิดของณัฐวรณ อินทรทิตย์ (2562, หน้า 5) ที่กล่าวถึงการจัดทำงบประมาณว่ามีการจัดทำคำขอของงบประมาณ การพิจารณาคำขอของงบประมาณ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ และเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

ขั้นตอน 3 การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption) สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ส่งคำขอของงบประมาณและเอกสารประกอบคำขอของงบประมาณให้สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครเพื่อเป็นข้อมูล

ประกอบการพิจารณาอนุมัติในชั้นผู้บริหารและเตรียมข้อมูลแผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อประกอบการชี้แจงงบประมาณในชั้นของการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งสอดคล้องกันแนวคิดของวรรณมาศ สมศรีกิจ (2559, หน้า 10) ที่กล่าวถึงการอนุมัติงบประมาณว่าการพิจารณาอนุมัติข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งเอกสารประกอบงบประมาณ ซึ่งฝ่ายบริหารเสนอต่อสภากรุงเทพมหานครในวาระที่ 1-3 และเมื่อผ่านการพิจารณาจากสภาฯ ในวาระที่ 3 แล้วจะส่งประกาศราชกิจจานุเบกษาเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

ขั้นตอน 4 การบริหารงบประมาณ (Budget Execution) เมื่อข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์เริ่มดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ระบุไว้ในเอกสารประกอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมาร์ท บุญจันทร์ (2565, หน้า 24) ที่กล่าวว่าการบริหารงบประมาณเมื่อหน่วยงานได้รับอนุมัติงบประมาณแล้วให้ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ โดยการขออนุมัติเงินตามระเบียบของหน่วยงาน

ขั้นตอน 5 การติดตามประเมินผลงบประมาณ (Budget Monitoring and Evaluation) สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์จัดทำรายงานความคืบหน้าการใช้จ่ายงบประมาณ ส่งให้สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครเป็นรายเดือนและรายไตรมาส ผู้บริหารเขตสัมพันธวงศ์ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดประชุมติดตามการใช้จ่ายงบประมาณทุกสัปดาห์ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกันแนวคิดของสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักแผนงานและงบประมาณ (2565, หน้า 10) ที่กล่าวว่าการติดตามประเมินผลงบประมาณ คือ ขั้นตอนการควบคุมการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

จากการวิจัยเรื่อง กระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์มีดังนี้

2.1 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนงบประมาณ

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตที่มีพื้นที่ขนาดเล็กและเป็นเขตชั้นใน แต่มีผู้ประกอบการมาประกอบธุรกิจในพื้นที่ค่อนข้างมาก ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ในพื้นที่จำนวนมาก ส่งผลให้การวางแผนงบประมาณในการปรับปรุงสภาพพื้นที่ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากปัญหาผู้รับจ้างไม่ยอมเข้ามารับงานในพื้นที่และการวางแผนงบประมาณยังมีการวางแผนไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้แผนงบประมาณของบางส่วนราชการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารจนถึงสิ้นปีงบประมาณ

2.2 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดทำงบประมาณ

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ในบางส่วนราชการมีบุคลากรปฏิบัติงานด้านงบประมาณ และบุคลากรในการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่าของงบประมาณไม่เพียงพอและบุคลากรที่บรรจุใหม่ยังขาดความชำนาญในการจัดทำค่าของงบประมาณ และการจัดเตรียมเอกสารประกอบค่าขอมีระยะเวลาจำกัดทำให้เอกสารประกอบค่าขอไม่ถูกต้องครบถ้วนเท่าที่ควรและในขั้นตอนการลงข้อมูลค่าของงบประมาณในระบบ BMA PBIS

ของกรุงเทพมหานครเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการลงระบบทำให้เกิดความล่าช้า หรือเกิดความผิดพลาดในการลงข้อมูล

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการอนุมัติงบประมาณ

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ในบางส่วนราชการมีบุคลากรปฏิบัติงานด้านงบประมาณและบุคลากรในการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำขอของงบประมาณไม่เพียงพอ นอกจากนี้บุคลากรที่บรรจุใหม่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทำให้การจัดเตรียมเอกสารและข้อมูลประกอบการพิจารณาจากสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครและการเตรียมเอกสารข้อมูลประกอบการชี้แจงงบประมาณในชั้นของคณะกรรมการวิสามัญซึ่งมีระยะเวลาจำกัดนั้น ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนเท่าที่ควร

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการบริหารงบประมาณ

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์เกิดปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการบริหารงบประมาณ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยภายในของหน่วยงานและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายในหน่วยงาน คือ บุคลากรของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์บางส่วนราชการมีบุคลากรปฏิบัติงานด้านงบประมาณไม่เพียงพอและบุคลากรที่บรรจุใหม่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า ซึ่งกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง มีกระบวนการในการดำเนินงานหลายขั้นตอนและมีระยะเวลาจำกัด เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการต้องมีความรู้ ความชำนาญ ปัจจัยภายนอก คือ ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างบางรายการไม่มีผู้ม่ายื่นเสนอราคา เนื่องจากสภาพพื้นที่ของสำนักงานเขตและราคาครุภัณฑ์มาตรฐานที่ไม่สอดคล้องกับราคาตลาดในปัจจุบัน เมื่อไม่มีผู้ม่ายื่นราคาในครั้งแรกต้องเริ่มกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ นอกจากนี้เกิดปัญหาในการคำนวณค่าล่วงเวลาซึ่งใช้เกณฑ์การคำนวณจากกรอบอัตราค่าจ้างไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ส่งผลให้งบประมาณที่กำหนดไว้ตามแผนของบางส่วนราชการไม่เพียงพอ

2.5 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการติดตามประเมินผลงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์บางรายการไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ เช่น บางรายการงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งเกิดจากการวางแผนงบประมาณไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างบางรายการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด เนื่องจากไม่มีผู้ยื่นเสนอราคา ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัย เช่น สภาพพื้นที่ของสำนักงานเขตและปัจจัยอื่น ๆ ทำให้ต้องเริ่มกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ทำให้แผนการดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดและแผนการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

จากปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ที่กล่าวมาในข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2562, หน้า 10) เรื่อง สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ คือ การบริหารจัดการงบประมาณผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้และมีการขออนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติงานในการบริหารจัดการงบประมาณ วัชรระ สะท้อนดี (2559, หน้า 62) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของสำนักงานการศึกษาในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างทั้งวัสดุและครุภัณฑ์ในบางรายการมีผู้ทักท้วงวิจารณ์ร่าง TOR และร่างเอกสารการประมูลอิเล็กทรอนิกส์หลายครั้ง ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเนื่องจากการกำหนด TOR เนื้อหาอาจมีลักษณะที่ไม่ชัดเจนหรืออาจจะเป็น

การกีดกันการแข่งขันของผู้เสนอราคาผู้ที่กำหนดร่าง TOR จึงต้องมีทักษะความรู้ ความสามารถในการงานด้านพัสดุ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขต

สัมพันธ์วงศ์

จากการวิจัยเรื่อง กระบวนการงบประมาณกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์มีดังนี้

3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์สามารถสรุปได้ 5 ประการดังนี้

1) แนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการวางแผนงบประมาณสำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์ควรวางแผนงบประมาณให้ละเอียดรอบคอบ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการวางแผนงบประมาณ และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อลดปัญหางบประมาณไม่เพียงพอจากการวางแผนงบประมาณ การวางแผนงบประมาณรายการค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างควรกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยอาจเพิ่มเพิ่มระยะเวลาการดำเนินงานตามสัญญาให้เหมาะสมกับสภาพการทำงาน และคำนวณราคากลางให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพการทำงานในพื้นที่

2) แนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการจัดทำงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์ในช่วงเวลาของการจัดทำค่าของงบประมาณเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณหรือจัดทำข้อมูลและเอกสารประกอบค่าของงบประมาณต้องเพิ่มเวลาในการทำงานและควรการชี้แจงทำความเข้าใจในการจัดเตรียมข้อมูลประกอบค่าของงบประมาณ หากเกิดปัญหาหรือไม่เข้าใจในขั้นตอนการลงข้อมูล ในระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานครให้สอบถามเจ้าหน้าที่ระบบสารสนเทศของสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร สำหรับส่วนราชการที่บุคลากรไม่เพียงพอจำเป็นต้องจ้างบุคลากรภายนอกเพื่อช่วยเหลือภาระงานของเจ้าหน้าที่

3) แนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการอนุมัติงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์ต้องมีการวางแผนการจัดเตรียมเอกสารข้อมูลให้รอบคอบ โดยศึกษาข้อมูลและเอกสารประกอบจากหลักเกณฑ์ของสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร หรือศึกษาจากเอกสารข้อมูลประกอบการพิจารณาของปีงบประมาณที่ผ่านมาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเตรียมเอกสารและข้อมูลประกอบค่าชี้แจงงบประมาณในชั้นของคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งจะช่วยให้สามารถลดเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานได้

4) แนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์กรณีที่บุคลากรปฏิบัติงานด้านงบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากมีอัตราว่างต้องทำหนังสือแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร เร่งรัดการจัดหาเจ้าหน้าที่ทดแทนตำแหน่งที่ว่างและให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง แก่ข้าราชการที่บรรจุใหม่ที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณ ในกรณีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่มีผู้ยื่นเสนอราคาให้เจ้าหน้าที่เริ่มดำเนินการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ในทันทีและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถก่อหนี้และเบิกจ่ายงบประมาณได้ภายในปีงบประมาณ กรณีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ไม่สอดคล้องกับราคาตลาด ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ต้องหาข้อมูลผู้ประกอบการ หรือร้านค้าจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อเปรียบเทียบราคาและคุณภาพสินค้า และในกรณีที่งบประมาณไม่เพียงพอต้องทำเรื่องขออนุมัติปรับแผนงานในรายการที่สามารถปรับแผนงานได้สำหรับรายการที่ไม่สามารถปรับแผนได้ให้ทำเรื่องขอจัดสรรงบกลาง

5) แนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการติดตามประเมินผลงบประมาณของสำนักงานเขต สัมพันธวงศ์คณะผู้บริหารสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์มีการประชุมติดตามการใช้จ่ายงบประมาณทุกสัปดาห์ หากการจัดซื้อจัดจ้างเกิดปัญหาอุปสรรคไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานต้องรายงาน ปัญหาให้ผู้บริหารทราบทันที เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันและให้เจ้าหน้าที่เริ่มกระบวนการจัดซื้อจัด จ้างใหม่ทันทีและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กรณีปัญหาที่เกิดจากผู้รับจ้างเข้าทำงานในพื้นที่ลำบาก เจ้าหน้าที่ จะต้องประชาสัมพันธ์และขอความร่วมมือกับประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ผู้รับจ้างในการปฏิบัติงาน กรณีงบประมาณไม่เพียงพอจะปรับการปฏิบัติงานในรายการที่สามารถปรับ แผนงานได้ ถ้ารายการที่ไม่สามารถปรับแผนได้จะขออนุมัติจัดสรรงบกลาง

จากแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ที่กล่าวมาในช่วงต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2562, หน้า 11) เรื่อง สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงบประมาณของ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กล่าวว่า 1) ควรจัดให้มีการอบรมผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ช่วงต้นปีงบประมาณ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และนำความรู้มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหา วัชร สะท้อนดี (2559, หน้า 65) ได้กล่าวว่า บุคลากรส่งผลต่อปัจจัยการเบิกจ่ายงบประมาณ ถ้าเจ้าหน้าที่มีความ ละเอียดยรอบคอบในการปฏิบัติงาน เข้าใจหลักเกณฑ์ ขั้นตอนในการรวบรวมเอกสารในการดำเนินการต่าง ๆ จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณในระดับมากที่สุด และดนุชาติ เล้าหล้า (2562, หน้า 10) ได้กล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการรายงานผลการดำเนินงาน เห็นควรมีระบบการรายงานผลตาม รอบระยะเวลาที่ทันต่อสถานการณ์ เช่น รายเดือน รายไตรมาส รายปีและนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการ รายงานผล เพื่อให้หน่วยงานส่วนกลางนำข้อมูลวางแผนดำเนินงานส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในกระบวนการงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

1) การวางแผนงบประมาณต้องคำนึงถึงภารกิจของหน่วยงาน นโยบายของผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร นโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร แนวโน้มของเศรษฐกิจ ในอนาคตและความต้องการของประชาชนเพื่อให้งบประมาณมีความเหมาะสมและควรวางแผนงบประมาณ ให้มีความรอบคอบ รัดกุมและคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากรภายในหน่วยงานที่จะสามารถทำงานให้สำเร็จได้ เพื่อให้ไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

2) ในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณจะต้องเตรียมเอกสารและข้อมูลประกอบคำขอของงบประมาณให้ ถูกต้องครบถ้วนและลงข้อมูลในระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานครให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ที่สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครกำหนดและควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้งานระบบ BMA PBIS ของกรุงเทพมหานคร โดยให้เจ้าหน้าที่ระบบมาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ตามหน่วยงาน เนื่องจากการจัดอบรม ในภาพรวมเป็นการอบรมในรูปแบบของการฟังบรรยายเจ้าหน้าที่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ เข้าใจในกระบวนการลงระบบเท่าที่ควร

3) ในขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณหากเจ้าหน้าที่เตรียมข้อมูลและเอกสารประกอบคำขอ งบประมาณถูกต้องครบถ้วนตั้งแต่ขั้นตอนของการจัดทำคำขอของงบประมาณจะช่วยลดปัญหาการเตรียมเอกสาร ข้อมูลเพิ่มเติม เมื่อสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครเข้าตรวจพื้นที่เพื่อพิจารณารายการค่าที่ดินและ สิ่งก่อสร้างและขั้นตอนการชี้แจงต่อคณะกรรมการวิสามัญ

4) ในขั้นตอนการบริหารงบประมาณหากหน่วยงานเริ่มดำเนินการประกาศแผนการจัดซื้อจัดจ้างทันทีหลังจากสภากรุงเทพมหานครผ่านการพิจารณาในวาระที่ 2 และวาระที่ 3 และดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างต่อเนื่องหากเกิดปัญหาระหว่างกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเกิดปัญหาในกระบวนการบริหารสัญญาและรับรายงานปัญหาให้ผู้บริหารทราบเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาก็จะทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้ทันภายในปีงบประมาณ

5) การติดตามประเมินผลงบประมาณถ้าหน่วยงานดำเนินงานกระบวนการต่าง ๆ ตามแนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณของสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครและดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หากเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินงานจะทำให้ทราบปัญหาได้ทันทีและสามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณเสร็จทันภายในปีงบประมาณ

6) สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานครควรมีการสำรวจมาตรฐานครุภัณฑ์ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ เนื่องจากมาตรฐานวัสดุหรือครุภัณฑ์บางรายการไม่ทันสมัย ทำให้ได้วัสดุหรือครุภัณฑ์ที่ไม่สามารถใช้งานได้เต็มศักยภาพ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร ควรมีการปรับปรุงเกณฑ์การคำนวณค่าล่วงเวลาของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะให้เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันคำนวณจากกรอบอัตราค่าจ้างของบุคลากรและขนาดของพื้นที่ ทำให้ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง เนื่องจากเขตสัมพันธวงศ์เป็นแหล่งการค้าและแหล่งท่องเที่ยวทำให้การดูแลจัดการด้านความสะอาด ต้องใช้บุคลากรในการดูแลรักษามากกว่าเขตอื่นนอก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงและควรมีการปรับปรุงเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และประเทศในภาพรวม เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับครุภัณฑ์ทั่วไปให้พิจารณาเลือกจากผู้เสนอราคาต่ำสุด บางครั้งทำให้ได้สินค้าที่ไม่มีคุณภาพใช้งานได้ไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่จัดซื้อ

จากข้อเสนอในกระบวนการบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ที่กล่าวมาในข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของวัชร สະທ້ອນ (2559, หน้า 67) ได้กล่าวว่า รูปแบบการบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานการศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดีเอาใจใส่ก็ส่งผลให้ระดับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณสูง

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารด้านงบประมาณมีกระบวนการหลัก ๆ 5 ขั้นตอน และแบ่งเป็นกระบวนการย่อย ๆ อีกหลายขั้นตอน ซึ่งแต่ละกระบวนการต่อเนื่องสัมพันธ์กันและมีระยะเวลาในการดำเนินงานของปีงบประมาณคาบเกี่ยวกันระหว่างปีงบประมาณ ในช่วงการบริหารสัญญาของปีงบประมาณปัจจุบันหน่วยงานจะต้องเตรียมวางแผนงบประมาณของปีถัดไปควบคู่กัน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบริหารด้านงบประมาณจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำงานเป็นอย่างดี ควรมีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดซื้อจัดจ้างและด้านเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การบริหารด้านงบประมาณในบางกระบวนการเกิดปัญหาและอุปสรรคซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยภายในหน่วยงาน หรือภายนอกหน่วยงานหากหน่วยงานวางแผนการปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และหาแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม รวดเร็ว เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค

ระหว่างดำเนินงานถึงแม้การดำเนินงานจะไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดแต่หน่วยงานก็สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ทันภายในปีงบประมาณ

3. ปัญหาการบริหารด้านงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ หลักเกณฑ์หรือมาตรฐานต่าง ๆ เนื่องจากหลักเกณฑ์ใช้ร่วมกันทุกส่วนราชการ การจะปรับปรุงหรือแก้ไขต้องพิจารณาจากหลายปัจจัยประกอบกัน เจ้าหน้าที่สามารถสอบถามวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือขอคำแนะนำจากเขตอื่น ๆ หรือสำนักต่าง ๆ ในเบื้องต้นหรือทำหนังสือหรือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ภายในสังกัดกรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานภายนอก เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกระบวนการและปัญหาในการบริหารด้านงบประมาณที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพมหานคร. (13 มกราคม 2568). วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. เข้าถึงได้จาก

//th.wikipedia.org/w/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%87
%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%9E%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%
B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A3&oldid=12086800

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2558). *คู่มือการจัดการความรู้กอง
แผนงาน*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

คณะกรรมการปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร. (2564). *คู่มือการปฏิบัติงาน
การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานคร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564) เล่มที่ 3*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร.

จุฑามาศ ช.สรพงษ์ และ รุ่งอรุณ จงถาวรวิทยา. (2562). *สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ
สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณัฐวรรณ อินทรทิตย์. (2 เมษายน 2562). *การบริหารงบประมาณ*. กรุงเทพมหานคร, ไทย.

ดนุชา เลหาหล้า. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่การเงิน
และบัญชี กรมทางหลวง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปพนวิช เข้มพิลา. (2567). *การจัดการความรู้ของสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วน
ราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่102). (2561, กรกฎาคม 26). ราชกิจจานุเบกษา, 135(179).

วรรณมาศ สมัครกิจ. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณของกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร:
คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัชร สทนต์. (2559). *ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของสำนัก
การศึกษา กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมาร์ท บุญจันทร์. (มิถุนายน 2565). *การศึกษางบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ
รายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 - 2565*. กรุงเทพมหานคร: กรมปศุสัตว์.

สายชล เพชรตระหง่าน. (2554). การนาระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มาปรับใช้กับ กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาต่อการจัดสรรงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานของสำนักงานการแพทย์และสำนักงานเขตคลองสาน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์. (20 ธันวาคม 2546). วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2567 จาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B8%95%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A7%E0%B8%87%E0%B8%A8%E0%B9%8C>

สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักแผนงานและงบประมาณ. (2565). ระบบบริหารงบประมาณศาลยุติธรรมและ สำนักงานศาลยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม.